

OVERWEGING 19 september 2021, Vredeszondag Bergkerk

Wat doe jij in vredesnaam? Dit is een indringende vraag. Je kunt er een appèl in horen om in actie te komen. Of, je kunt het opvatten als een vermaning in de trant van: wat ben je aan het klooiën? Wat ben je je tijd aan het verdoen?

Maar aan het begin van de vredesweek klinkt deze vraag vooral als een oproep: In vredesnaam, doe iets! En niet zomaar wat, (maar) doe iets wat een verschil kan maken. Een persoonlijke oproep aan ieder van ons, om in deze verwarrende tijden iets van betekenis te doen wat zinvol is voor mens en maatschappij. Doe iets aan de vrede, te midden van grote onvrede die bij veel mensen in onze samenleving, en in de wereld heerst. Doe iets wat bijdraagt aan een inclusieve samenleving. Daarmee draag je bij aan vrede.

Want daar is het ons toch om te doen, als christenen, als volgelingen van de Christus?

Wat lezen wij vandaag in het evangelie. Dat de leerlingen van Jezus ook dachten iets te moeten doen. Maar wat zij dachten te moeten doen, of beter, te moeten zijn, was in het geheel niet wat Jezus in gedachten had.

Wat hen bezighoudt is de vraag wie van hen de belangrijkste is. Die vraag veroorzaakt twist en strijd. Het is een bron van onderlinge onvrede. Ze beginnen met elkaar te redetwisten, of plat gezegd: te bekvechten. Want elk van hun wil de belangrijkste zijn. Op de eerste rang zitten. Ze vechten a.h.w. om een erebaan. Alsof Jezus erebanen te verdelen heeft.

Ze zijn nog vol onbegrip, en beseffen niet wat het betekent volgeling van Jezus te zijn. Een hoofdstuk eerder heeft Petrus, namens hen allen, op de vraag van Jezus, 'wie zeggen jullie dat Ik ben', volmondig bekend: U bent de Christus, de Gezalfde, de Messias. Daarmee sloeg hij de spijker op de kop. Maar hun idee van het Messiasschap komt totaal niet overeen met wat Jezus voor ogen staat. De leerlingen zien de Messias als een koninklijke gestalte die met macht en kracht zal regeren. Zij zien zichzelf als bevoorrechten die dicht staan bij die koninklijke macht en majesteit. Dat onbegrip liet Petrus zich eerder al ontvallen kort nadat hij verklaard had dat Jezus de Messias is. Wanneer Jezus hen voorhoudt dat de Mensenzoon veel zou moeten lijden en door de oudsten van het volk, de hogepriesters en de Schriftgeleerden verworpen zou worden, en dat Hij gedood zou worden, maar drie dagen later zou opstaan, is Petrus diep verontwaardigd. Nee, het kan niet waar zijn. De Messias kan in zijn ogen onmogelijk een dergelijk lot ondergaan. Hij nam Jezus apart en begon hem fel terecht te wijzen, waarop Jezus hem flink op zijn plaats terug zet. 'Ga terug, achter mij, Satan! Je denk niet aan wat God wil, maar alleen aan wat de mensen willen.' Petrus, en ook de andere leerlingen denken in wereldse categorieën. Ze denken in termen van macht, in plaats van dienstbaarheid, die Jezus voor ogen stelde. Macht die niet dienstbaar is kan alleen maar onvrede met zich

meebrengen. Macht die uitgeoefend wordt over mensen, zonder dienstbaarheid, roept vroeg of laat verzet op. Leidt tot onvrede en uiteindelijk tot opstand. Het staat de vrede in de weg.

Wellicht, omdat de leerlingen zo hardleers zijn, herhaalt Jezus ook in dit hoofdstuk wat Hem te wachten staat. Opnieuw onderricht Hij zijn leerlingen en zegt tegen hen: Halloo!!!! 'De Mensenzoon wordt uitgeleverd aan de mensen. Die zullen hem doden, maar na drie dagen zal Hij uit de dood opstaan'. En hoewel Jezus niet duidelijker had kunnen zijn, begrepen zij deze uitspraak toch niet, maar durfden hem ook geen vragen te stellen.

Je kunt je afvragen hoe het komt dat de leerlingen het niet begrepen. Het komt erop neer dat de uitkomst, datgene wat Jezus zou overkomen, op geen enkele manier paste in hun strategie. Dat was er beslist geen onderdeel van. Ze konden dat absoluut niet bevroeden, laat staan zien aankomen. Hun begrip van wat een Messias zou gaan doen liet daarvoor geen millimeter ruimte toe. Wat Jezus hen had verteld over het lot van de Messias klinkt in hun oren als een voetballer die, aan de vooravond van de belangrijkste wedstrijd van het seizoen, of sterker nog, van de *Champions League* finale, aan een vriend probeert uit te leggen dat hij met zijn benen aan elkaar vastgebonden gaat spelen.

Waarschijnlijk geloofden niet alle Joden in die tijd dat God een Messias zou sturen, maar er was er in ieder geval geen één die geloofde dat, mocht God er wel één sturen, die Messias dan zou moeten lijden, laat staan sterven.

De leerlingen vroegen zich dan ook af waar Jezus het in vredesnaam over had. Ze konden Hem niet begrijpen en bleven vastzitten in het idee dat als Hij de Messias is zij dan straks koninklijke allure toegemeten zouden krijgen.

Op dit punt aangekomen moeten wij onszelf ook afvragen hoe met ons zit, met onze reacties op wat Jezus tegen ons zegt, door de Bijbel. Hoe verstaan wij Gods woord vandaag, en hoe vertalen wij dat naar ons eigen leven? Als God door zijn Woord tot ons spreekt, ons iets probeert duidelijk te maken, hoe goed zijn we dan in het luisteren? Is er iets in de Bijbel, of iets wat we in de kerk gehoord hebben, of iets wat we om ons heen zien gebeuren, waardoor God tot ons spreekt – en zo ja, staan we er dan open voor? Of gaan we selectief te werk, door de dingen die ons niet bevallen naast ons neer te leggen, en datgene wat in ons denken en gevoel past tot norm te verheffen?

En als we heel eerlijk tegen onszelf zijn, moeten wij ons dan niet afvragen of wij veel beter of anders zijn dan de leerlingen die bezorgd zijn om hun eigen status?

Stelt u zich voor dat koning Willem Alexander vandaag hier in deze kerk zou zijn. En u had de keus om, of met hem op de foto te gaan voor een selfie, of, terwijl hij hier rondloopt, het kerkblad in de brievenbus te gaan stoppen van gemeenteleden die niet naar de kerk kunnen komen. Waar zou uw voorkeur naar uitgaan?

De boodschap van Jezus vandaag luidt: 'Wie de belangrijkste wil zijn, moet de minste van allemaal willen zijn en ieders dienaar. En om die boodschap kracht bij te zetten gebruikt Jezus een kind als onderwijsmiddel. In die tijd hadden kinderen niets in te brengen. Ze hadden geen status of prestige. Het punt dat Jezus hier duidelijk maakt, is dat de leerlingen geen bijzonder voorrang of sociale klasse zullen krijgen omdat ze hem volgen. Iedereen die zelfs een kind in Jezus' naam ontvangt, ontvangt Jezus zelf, en ontvangt daarmee ook 'Hem die mij gezonden heeft', zegt Jezus. God dus. Wie openstaat voor het geringe en het onaanzienlijke - voor de statusloze - wie de vreemdeling die geen status heeft in Jezus' naam ontvangt, die verbindt zich met hem/haar en krijgt toegang tot het goddelijke. In het volgende hoofdstuk van het Marcus evangelie zal Jezus het kind een nog grotere status toekennen door te stellen: 'Ik verzeker jullie: wie niet als een kind openstaat voor het koninkrijk van God, zal er zeker niet binnengaan.'

Deze boodschap van Jezus is niet wereldvreemd. Matheus Josephus Lau, of Thé Lau, zoals hij onder zijn artiesten naam bekend stond, heeft die boodschap prachtig vertolkt in zijn lied: Iedereen is van de wereld, de wereld is van iedereen. Dit lied begint als volgt: "dit is voor de misfits / die je her en der alleen ziet staan / die onder straatlantaarns eten / en drinken bij de volle maan". De misfits, dat zijn de buitenbeentjes, diegenen waar niemand zich om bekommert, die er alleen voor staan. Ze zijn volgens Thé Lau, rood, zwart, wit, geel, jong, oud, man of vrouw. En hij pepert het ons in: Ook zij zijn van de wereld. De wereld is ook van hen: Iedereen is van de wereld, de wereld is van iedereen. Heb oog voor hen, voor diegenen die buitengesloten worden. Neem ze op in je netwerk, in je kennissenkring. Laat ze erbij horen, want ze horen erbij.

Om het in de woorden van Jezus te zeggen: 'Wie de belangrijkste wil zijn, moet de minste van allemaal willen zijn en ieders dienaar.' Wees dus dienaar voor die misfits, die buitenbeentjes. Wanneer wij zo omkijken naar elkaar, vooral naar diegenen die ogenschijnlijk niets in te brengen hebben, die niet meetellen, dan is dat goed voor de samenleving. We stellen hen vervolgens in de gelegenheid een bijdrage te leveren aan de samenleving. Dat inclusief denken en handelen opent wegen die de vrede voorbereiden. Het opent de weg naar een inclusieve en vreedzame samenleving.